

Bc. Vladimíra Krajcovicsová

Adjectives of Positive Evaluation in Present-day Spoken British English. Pozitivně hodnotící adjektiva v současné mluvené britské angličtině.

Diplomová práce. Ústav anglického jazyka a didaktiky, FF UK. 2020.

Posudek vedoucí práce

Diplomová práce Vladimíry Krajcovicsové se zaměřila na oblast současné angličtiny, která podléhá rychlým změnám – zkoumá adjektiva jako prostředky vyjadřování pozitivně evaluativních postojů. Autorce se podařilo zachytit některé tendence v užívání kladně hodnotících adjektiv v běžně mluvené britské angličtině na krátké časové škále dvaceti let, od devadesátých let minulého století do současnosti. Všímá si přitom jak charakteristik sociolingvistických (gender a věk mluvčích), tak syntaktického chování vybraných adjektiv a s tím souvisejících významových posunů.

Teoretická část práce zasazuje zkoumaná adjektiva do rámce evaluativních jazykových prostředků a ukazuje způsoby, jimiž se tyto prostředky zkoumají. Vlastní výzkum analyzuje data získaná ze dvou korpusů běžně mluvené britské angličtiny – demografické složky Britského národního korpusu (BNC1994) a korpusu Spoken BNC2014. Výběr pozitivně evaluativních adjektiv (ze 150 nejfrekventovanějších adjektiv v každém korpusu) se opírá o publikované sémantické klasifikace a schopnost adjektiva vázat na sebe evaluativní lexikálně-gramatické vzorce. Na základě porovnání relativní frekvence pozitivně hodnotících adjektiv v obou korpusech byla dále vytipována tři adjektiva, která autorka prozkoumala podrobně – *amazing*, *awesome* a *cool*.

Ve čtvrté kapitole autorka nejprve obecně porovnává pozitivně hodnotící adjektiva v obou korpusech a pak se věnuje třem vybraným adjektivům. Každé z nich je charakterizováno z pohledu sociolingvistického a syntakticko-frazeologického. Potvrdil se předpoklad, že užívání evaluativních adjektiv je typicky spojeno s mladšími skupinami mluvčích (15-34 let). V zastoupení jednotlivých adjektiv však dochází na škále sledovaných 20 let k posunům: adjektiva *marvellous* a *wicked* jsou četnější v BNC1994 (u *wicked* pozorujeme generační posun odpovídající časovému rozdílu mezi korpusy, *marvellous* je obecně příznačné pro projevy starších mluvčích); většina sledovaných adjektiv je zastoupena větší měrou v BNC2014. Zdá se, že věk je z hlediska výběru a frekvence evaluativních adjektiv důležitější proměnnou než gender mluvčích.

Detailní analýza upozornila na rozdíly mezi jednotlivými zkoumanými adjektivy. Adjektivum *amazing* se řadí mezi relativně frekventovaná evaluativní adjektiva již v devadesátých letech; BNC2014 však dokládá prudký nárůst jeho užívání. Změny ve frekvenci provázejí syntaktické změny. Z konstrukce s extraponovaným podmětem typické pro devadesátá léta se přesouvá do funkce premodifikační a užívá se ho vyšší měrou také predikativně k hodnocení situace nebo delších úseků promluvy (*That's amazing*). Adjektivum vyjadřuje vedle základní pozitivně hodnotící funkce také údiv nebo velké množství (zejm. v premodifikaci). *Awesome* se objevuje teprve v mluveném korpusu BNC2014, a to hlavně v predikativní funkci hodnotící delší úsek promluvy nebo situaci, nebo samostatně, kdy se blíží diskurzni částici s oslabenou evaluativní funkcí. K těmto funkcím tíhne i poslední zkoumané adjektivum *cool*, kterého se užívá k vyjádření souhlasu nebo jen jako oslabeného ‚monitorovacího‘

prostředku v dialogu. U všech adjektiv si autorka všímá také jejich výskytu s intenzifikátory a s dalšími evaluativními prostředky.

Celkově pokládám práci Vladimíry Krajcovicové za velmi zdařilou. Autorka popsala oblast evaluativních prostředků, kterým je v literatuře dosud věnováno relativně málo prostoru. Ukazuje zároveň, že pro vysvětlení změn a posunů v jejich užívání na škále posledních dvaceti let je vhodné kombinovat různé metodologické přístupy: sociolingvistické (zejména věk mluvčích), syntaktické (změny v zastoupení různých syntaktických konstrukcí, do nich adjektivum vstupuje, zejména vyšší podíl samostatně užívaných adjektiv *awesome* a *cool* související s posunem jejich funkce směrem k diskurzním ukazatelům) a frazeologické (kolokace evaluativních adjektiv, ‚harmonie‘ evaluativních prostředků).

Po jazykové i grafické stránce je práce na vysoké úrovni.

Předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Doporučuji ji k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako *výbornou*.

V Praze 8. 6. 2020

doc. PhDr. Markéta Malá, Ph.D.